

Rzeszów, 25 marca 2025 r.

dr hab. n. med. BOGDAN KOLARZ
Zakład Reumatologii
Collegium Medicum
Uniwersytet Rzeszowski

RECENZJA ROZPRAWY NA STOPIEŃ DOKTORA NAUK MEDYCZNYCH

Iek. Sylwii Ornowskiej

pt. "Zależność pomiędzy obrazem klinicznym a zmianami w mikrokrażeniu w przebiegu mieszanej choroby tkanki łącznej"

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska to cykl trzech, powiązanych tematycznie publikacji. W dwóch publikacjach Doktorantka jest pierwszym a w jednej drugim autorem. Sumaryczny IF publikacji wynosi 6,8 a punktacja MNISW - 210 pkt. Prace są załączone do monografii przedstawionej do wglądu Recenzenta. Do każdej pracy zostały załączone oświadczenia współautorów wskazując, że w prezentowanych publikacjach udział Doktoranta polegał na współuczestniczeniu w opracowaniu koncepcji poszczególnych badań, opracowaniu i interpretacji wyników w tym przeprowadzeniu analizy statystycznej oraz przygotowaniu manuskryptu.

Wchodzące w skład cyklu publikacje to:

1. *Relationship between type of skin lesions and nailfold capillaroscopy pattern in mixed connective tissue disease*. Clin Rheumatol. 2022;41(1):281-288. doi:10.1007/s10067-021-05717-4.
2. *Nailfold capillaroscopy in mixed connective tissue disease patients*. Clin Rheumatol. 2024;43(5):1703-1709. doi:10.1007/s10067-024-06879-7",

3. *Microvascular damage - a marker of specific organ involvement in mixed connective tissue disease?*. *Reumatologia*. 2021;59(2):115-120. doi:10.5114/reum.2021.105457

Pierwsze dwie publikacje to prace oryginalne prezentujące wyniki badania kapilaroskopowego w populacji pacjentów leczonych w Klinice i Poliklinice Układowych Chorób Tkanki Łącznej NIGRR w Warszawie oraz Klinice Chorób Wewnętrznych, Chorób Tkanki Łącznej i Geriatrii Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego z rozpoznaniem mieszanej choroby tkanki łącznej (MCTD). Praca nr 3 to przegląd systematyczny literatury z lat 2004 – 2019 dotyczących MCTD i badań kapilaroskopowych. W przeglądzie tym uwzględniono 10 publikacji oraz porównano dwóch pacjentów z rozpoznaniem MCTD odmiennym obrazem klinicznym i wynikiem badania kapilaroskopowego.

W pracach oryginalnych wchodzących w skład cyklu przeanalizowano wyniki badań kapilaroskopowych naczyń włosowatych wału paznokciowego przeprowadzonych zgodnie z zasadami obowiązującymi w tym badaniu. Pacjenci uczestniczący w badaniu zostali podzieleni na podstawie czasu trwania objawów choroby na grupy: ostrą (<2 tyg), podostrą (<2 mies) i przewlekłą (>2 mies) oraz przebiegu klinicznego choroby na grupy: jednofazową, wielofazową i przewlekłą postępującą. Na podstawie zmian skórnych także wydzielono 3 podtypy: SLE-like, SSc-like i DM-like. Zmiany kalilaroskopowe podzielono w obu grupach na wynik badania prawidłowy, niespecyficzny i wynik ze spektrum twardziny układowej (scleroderma-like pattern). Dalszej analizie poddano chorych z obrazem SD-like pattern.

Grupy chorych w obu publikacjach oryginalnych były dobrze opisane i charakteryzowały się znaczną różnorodnością objawów. Wśród nich występowali pacjenci z objawem Raynauda, zmianami skórnymi, nieprawidłowościami hematologicznymi, dolegliwościami stawowymi, mięśniowymi, neurologicznymi a także zespołem Sjogrena i ILD. W konkluzjach z publikacji odnotowano między innymi

znacząco obniżoną gęstość naczyń oraz częstsze występowanie kapilar olbrzymich, rozgałęzionych i poszerzonych w MCTD vs grupa kontrolna. Odnotowano ponadto korelację występowania PAH z obecnością naczyń rozgałęzionych i splotu podbrodawkowego. Ponadto obserwowano, że 50% chorych na MCTD prezentuje obraz kapilaroskopowy typu SD-like pattern.

Doktorantka sformułowała 3 rozbudowane wnioski, które odpowiadają na cele badawcze postawione na początku badania. Na szczególną uwagę zasługują obserwacja wskazująca, że obraz kapilaroskopowy o fenotypie „wczesnym” można zaobserwować w około 50% pacjentów z rozpoznaniem MCTD, częstsze występowanie sklerodaktylii u chorych z obniżoną gęstością naczyń włosowatych, obecnymi obszarami awaskularnymi czy stwierdzenie zależności pomiędzy obecnością naczyń rozgałęzionych a obecnością tętniczego nadciśnienia płucnego.

Tematyka badań podjęta przez Doktorantkę jest bardzo aktualna. Badanie kapilaroskopowe jest badaniem o dużej dostępności, łatwym do wykonania i tanim. W układowych chorobach autoimmunologicznych (UCA) z obecnością objawu Raynauda jest badaniem niezbędnym o dużej wartości. Ma ugruntowaną pozycję z twardzinie układowej (SSc), ale różne nieprawidłowości stwierdza się także w innych UCA.

Doktorantka wykazała się umiejętnością analizy uzyskanych wyników, dokonała ich rzetelnej interpretacji, umiejętnie osadziła je w kontekście dostępnej literatury naukowej. Jej podejście do zagadnień badawczych świadczy o dogłębnym zrozumieniu tematu oraz zdolności do krytycznej oceny istniejących danych. W trakcie prowadzenia badań i formułowania wniosków zaprezentowała się jako uważny i sumienny badacz, posiadający szeroką wiedzę na temat literatury przedmiotu.

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska, poświęcona zastosowaniu kapilaroskopii w diagnostyce i monitorowaniu MCTD, stanowi dowód na wysoki poziom samodzielności Doktorantki w prowadzeniu badań naukowych. Autorka

wykazała się umiejętnością właściwego planowania procesu badawczego, oraz konsekwentnym i metodycznym podejściem do realizacji kolejnych etapów analizy.

Wnioski sformułowane na podstawie przeprowadzonych badań są trafne, logicznie uzasadnione i istotne dla dalszego rozwoju wiedzy w kapilaroskopii w MCTD. Tematyka rozprawy jest nowoczesna i interesująca. W kontekście utrzymującego się zainteresowania nieinwazyjnymi metodami oceny mikrokrążenia, prace Doktorantki stanowią wartościowy wkład w rozwój tej dziedziny.

Lekarz Sylwia Ornowska dowiodła swej dojrzałości jako naukowiec. Podjęte zagadnienia przeanalizowała w sposób logiczny i precyzyjny. Z tego względu uważam, że zasługuje na szczególne uznanie i wnoszę o jej wyróżnienie.

W związku z tym mam zaszczyt przedstawić Radzie Naukowej Narodowego Instytutu Geriatrii, Reumatologii i Rehabilitacji wniosek o dopuszczenie lekarz Sylwii Ornowskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Bożena Kolar